

Beleidsplan Diaconie Protestantse Gemeente Hattem 2025-2028

Diaconaat: een Bijbelse zaak

Diaconaat is de dienst der barmhartigheid en getuigt van onze Bijbelse opdracht. Het woord diaconaat is afgeleid van het Griekse woord diaconia. Oorspronkelijk betekende dit woord “dienen”, de dienst en hulpverlening aan de ander of het voorzien in de levensbehoefte van een ander.

Zowel in het Oude als het Nieuwe Testament is de diaconale dienst een belangrijke zaak. In Mattheüs 25 vertelt Jezus zijn leerlingen dat zij in hun naaste in nood Hem zelf kunnen ontmoeten.

Mattheüs 25: 34 - 45

34Dan zal de Koning tot hen, die aan zijn rechterhand zijn, zeggen: Komt, gij gezegenden mijns Vaders, beërft het Koninkrijk, dat u bereid is van de grondlegging der wereld af. 35Want Ik heb honger geleden en gij hebt Mij te eten gegeven. Ik heb dorst geleden en gij hebt Mij te drinken gegeven, Ik ben een vreemdeling geweest en gij hebt Mij gehuisvest, 36naakt en gij hebt Mij gekleed, ziek en gij hebt Mij bezocht; Ik ben in de gevangenis geweest en gij zijt tot Mij gekomen. 37Dan zullen de rechtvaardigen Hem antwoorden, zeggende: Here, wanneer hebben wij U hongerig gezien en hebben wij U gevoed, of dorstig en hebben wij U te drinken gegeven? 38Wanneer hebben wij U als vreemdeling gezien en hebben U gehuisvest, of naakt, en hebben U gekleed? 39Wanneer hebben wij U ziek of in de gevangenis gezien en zijn tot U gekomen? 40En de Koning zal hun antwoorden en zeggen: Voorwaar, Ik zeg u, in zoverre gij dit aan één van deze mijn minste broeders hebt gedaan, hebt gij het Mij gedaan. 41Dan zal Hij ook tot hen, die aan zijn linkerhand zijn, zeggen: Gaat weg van Mij, gij vervloekten, naar het eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen bereid is. 42Want Ik heb honger geleden en gij hebt Mij niet te eten gegeven, Ik heb dorst geleden en gij hebt Mij niet te drinken gegeven; 43Ik ben een vreemdeling geweest en gij hebt Mij niet gehuisvest, naakt en gij hebt Mij niet gekleed, ziek en in de gevangenis en gij hebt Mij niet bezocht. 44Dan zullen ook zij Hem antwoorden en zeggen: Here, wanneer hebben wij U hongerig gezien, of dorstig, of als vreemdeling, of naakt of ziek, of in de gevangenis, en hebben wij U niet gediend? 45Dan zal Hij hun antwoorden en zeggen: Voorwaar, Ik zeg u, in zoverre gij dit aan één van deze minsten niet gedaan hebt, hebt gij het ook aan Mij niet gedaan.

Over het ambt van diaken lezen we in Handelingen 6. De diakenen hebben als belangrijkste taak om voor de armen te zorgen, waarbij het verder gaat dan alleen financiële ondersteuning, ook praktische hulp en doorverwijzing en het organiseren van structurele hulp hoort daarbij. Bewogen diaconaat is ook missionair en dat geldt voor de gehele gemeente. We kunnen in ons werk laten zien dat we kerk van Christus zijn.

De diaconie heeft daarbij ook als taak de gehele gemeente van haar diaconale verantwoordelijkheid bewust te maken en haar hiervoor toe te rusten.

Uiteindelijk heeft ieder gemeentelid de opdracht gekregen de naaste lief te hebben. Wij zijn diaconaal vanuit het besef dat het Woord niet zonder de daad kan en de daad niet zonder het Woord.

Diaconale uitgangspunten

De diaconale taken zijn samen te vatten in de 8 werken van barmhartigheid:

1. De hongerigen spijzen
2. De dorstigen laven
3. De naakten kleden
4. De vreemdelingen herbergen
5. De zieken verzorgen
6. De gevangenen bezoeken
7. De doden begraven
8. De zorg voor de aarde

Ons beleid en ons handelen is gebaseerd op deze Bijbelse opdrachten.

Daarbij laten we ons leiden door de kerkorde van de Protestantse Kerk Nederland (PKN):

“De gemeente vervult haar diaconale roeping in de kerk en in de wereld door in dienst van barmhartigheid en gerechtigheid te delen wat haar aan gaven geschonken is, te helpen waar geen helper is en te getuigen van gerechtigheid van God waar onrecht geschiedt.”

De Protestantse Gemeente Hattem is een veelkleurige gemeente en bestaat uit twee wijkgemeenten: de Bron en de Rank. De veelkleurigheid van de gemeente is ook uitgangspunt van beleid voor de diaconie. Dit komt tot uiting in onze werkwijze en doet recht aan de identiteit van de twee wijkgemeenten.

De diaconie werkt voor de hele gemeente. Het is de opdracht voor de diaconie om de gemeente bewust te maken van de diaconale taak. Zij wil daarbij inspireren, coördineren en ondersteunen.

De diaconie en haar omgeving

De kerk en dus ook de diaconie, zijn onderdeel van de samenleving. De diaconale taken zijn bedoeld voor een breed spectrum: de eigen kerkelijke gemeente, de burgerlijke gemeente, landelijk en wereldwijd. In dat brede spectrum binnen het taakgebied, werken ook vele andere (buiten- en interkerkelijke) organisaties.

De diaconie werkt in een omgeving waarin veel verandert. Ze heeft te maken met:

- Individualisering
- Vereenzaming
- Een terugtrekkende overheid
- Complexere regelgeving
- Overbelasting van mantelzorgers
- Afnemende actieve vrijwilligers
- Vergrijzing
- Migratie en vreemdelingenzorg
- Inflatie, toenemende kosten
- Toenemend aantal woningzoekenden
- Natuurrampen onder meer ten gevolge van de klimaatcrisis
- Oorlogen, polarisatie en spanning

Waar mogelijk, willen we samenwerken met de (maatschappelijke)organisaties, om zo slag- en daadkracht te hebben. Zo kunnen we zorgen dat de diaconale opdracht in de meest brede zin van het woord, kan worden uitgevoerd. Het blijft gaan om de opdracht vanuit Jezus' woord van barmhartigheid.

Organisatie College van diakenen

Het College van Diakenen wordt gevormd door de diakenen uit De Bron en De Rank waarbij het uitgangspunt is dat elke wijk eenzelfde aantal diakenen kent. Het College van Diakenen vergadert ongeveer eenmaal per zes weken. De agenda wordt voorbereid door de voorzitter en de secretaris.

Zij wordt ondersteund door verschillende (werk)groepen/commissies:

- De Protestantse Vrijwilligers Dienst (ouderenwerk)
- Tinnegroep
- De Inloop (op dinsdagmiddag)
- De (Z)inloop (i.o. op zondagmiddag)
- De zendingscommissie
- De Handwerkgroep (t.b.v. de Oekraïne)
- De duurzaamheidsgroep (Duurzaam leven/ Leven van genoeg)

Samenwerking buiten de eigen kerkelijke gemeente

De diaconie participeert in het Diaconaal Platform Hattem. Dit platform wordt gevormd door de diaconieën van alle kerken in Hattem en heeft als doel om bij acute, individuele hulpvragen van niet-kerkelijke burgers van de gemeente Hattem direct hulp te bieden en activiteiten te ondersteunen voor (groepen) mensen die zonder hulp geen menswaardig bestaan kunnen verwerven in onze stad. Vanuit onze diaconie neemt minimaal één diaken zitting in het Diaconaal Platform Hattem. Via een vaste verdeelsleutel tussen (bijna) alle Hattemer kerken draagt de diaconie financieel bij aan de activiteiten van het Diaconaal Platform Hattem.

De diaconie onderhoudt warme banden met Stichting de Fontein. Deze stichting neemt regelmatig initiatief om binnen de gemeente Hattem mensen te ondersteunen die het financieel minder breed hebben. Voorbeelden daarvan zijn: de kerstpakkettenactie, vakantietasjes, de kledingbeurs. De diaconie streeft ernaar om hierbij aan te sluiten, (financieel) te ondersteunen, mee te werken en initiatief te nemen in gemeente brede projecten. De diaconie streeft ernaar de samenwerking met Stichting de Fontein te intensiveren.

Een ander lokaal initiatief is het maaltijdproject in de Bethelkerk. Minimaal éénmaal per jaar draagt de diaconie zorg voor het realiseren van een maaltijd. Daarbij is er financiële ondersteuning van het project.

Andere organisaties waarmee we contacten onderhouden binnen Hattem zijn: Stichting Welzijn Hattem (waaronder Op Koërs) en Stichting Leergeld.

Communicatie

De diaconie wil zichtbaar zijn. Zij:

- kondigt altijd haar collectedoelen aan;
- betreft gemeenteleden bij projecten en activiteiten;
- legt zich de komende jaren toe om de diaconie bekend te maken onder jonge gemeenteleden;
- rapporteert over projecten, activiteiten en legt financiële verantwoording af aan de gemeente.

De diaconie communiceert over haar activiteiten via het kerkblad van de Protestantse Gemeente. Verder worden de kerkapp's gebruikt en zijn ook (waar mogelijk) de beamers en afkondigingen tijdens de diensten belangrijke communicatiekanalen. Op de vernieuwde website krijgt de diaconie een eigen pagina. Daar is ook het beleidsplan te vinden.

Invulling diaconale taken

Diaconaal werk in onze kerk

Iedereen is welkom in de kerk en we willen zorgen dat mensen zich in de kerk thuis voelen en zich met de kerk verbonden voelen.

De diaconie heeft een belangrijke rol bij het Heilig Avondmaal. De wijze van bediening van het Heilig Avondmaal sluit aan bij de beleving en identiteit van de wijkgemeente. Zo kunnen gemeenteleden zich thuis kunnen voelen bij de bediening van het Heilig Avondmaal in de eigen wijk. De bediening van het Heilig Avondmaal wordt door de diaconie voorbereid en uitgevoerd volgens een draaiboek. De diakenen dragen ook zorg voor de bediening van het Heilig Avondmaal in De Bongerd en (op aanvraag) bij zieke gemeenteleden thuis.

Hulp in eigen gemeente

Niemand hoeft onder de armoedegrens te leven. Hiervoor is in de eerste plaats de (plaatselijke) overheid verantwoordelijk. Daar waar gemeenteleden in (financiële) nood zijn en zij niet voldoende een beroep kunnen doen op de ondersteuning van de overheid, willen wij vanuit de diaconie tijdelijke ondersteuning bieden. We zijn er voor alle burgers in Hattem; gemeenteleden worden rechtstreeks door de diaconie geholpen. Eventueel wordt het Diaconaal Platform hierbij ingeschakeld. Een hulpvrager wordt altijd door twee diakenen bezocht en wordt er ook gekeken naar structurele oplossingen. De diaconie streeft naar korte doorlooptijden en snelle adequate hulp.

Diaconaal bewustzijn

De hele gemeente heeft een diaconale taak. De diaconie zal bijdragen aan het bewustzijn hiervan.

- Nood in de wereld ver weg en dichtbij wordt onder de aandacht gebracht.
- Activiteiten worden gestimuleerd en ondersteund.
 - Zo vertellen we binnen de catechisaties, kindernevendienst, Follow me over de diaconale taak en gaan we er met jongeren over in gesprek.
 - Ook andere diaconale activiteiten door gemeenteleden binnen onze gemeente willen we zoveel mogelijk ondersteunen. Aanvragen worden van geval tot geval bekeken.

Projecten

Binnen wijkgemeenten kunnen diaconale projecten voor korte of langere tijd ondersteund worden. Dit kan financieel, maar ook door middel van het organiseren en ondersteunen van activiteiten om de betrokkenheid bij het project te vergroten. De projecten kunnen betrekking hebben op zendingswerk en op diaconaal werk in binnen- of buitenland. Hierbij vinden we het belangrijk dat het doel een ANBI-status heeft.

Plaatselijk project

Het Kamp Haagse Kinderen (KHK) is een structureel plaatselijk diaconaal project. Jaarlijks wordt het kamp voor kinderen uit Den Haag in Hattem georganiseerd. Hattemer vrijwilligers hebben hierbij een belangrijke rol. Het KHK wordt financieel ondersteund door de diaconie. En genereert door fondsenwerving en andere acties ook aanvullende inkomsten. De penningmeester van het KHK legt financiële verantwoording af aan de diaconie.

Regionale en landelijke projecten

De diaconie volgt actief het collecterooster van 10:27 en Kerk in Actie en laat zich hierdoor inspireren bij het opstellen van het collecterooster.

De diaconie organiseert jaarlijks een paasgroetenactie voor gedetineerden (op geleide van de landelijke Protestantse kerk).

De diaconie collecteert bij het Heilig Avondmaal voor de voedselbank en zal dit doel ook actief onder de aandacht van gemeenteleden brengen.

Financieel beleid

Vermogenspositie

Bij het beheer van het vermogen stelt de diaconie zich ten doel om uitgaven en inkomsten op jaarbasis zoveel mogelijk in evenwicht te laten zijn. Gegeven de huidige vermogenspositie van de diaconie wordt voor de jaren waar dit beleidsplan betrekking op heeft, ernaar gestreefd om het vermogen geleidelijk te laten dalen. De afname zal maximaal 5% per beleidsperiode van vier jaar zijn, tenzij unaniem tot een ander percentage zal worden beslist.

Het vermogen wordt in principe belegd via instellingen die gelden duurzaam beheren en beleggen, zoals Stichting Kerkelijk Geldbeheer en Oikocredit.

De diaconie conformeert zich aan de uitgangspunten van beleid zoals vastgesteld door de Algemene kerkenraad en afspraken vastgelegd in het fusiedocument en het document: "Splitsing na samengaan".

Collecten

Jaarlijks wordt door het College van Diakenen en het College van Kerkrentmeesters gezamenlijk een collecterooster vastgesteld voor het volgende kalenderjaar. Per kerkdienst zijn er 2 collectes; 1 collecte voor het college van kerkrentmeesters en 1 collecte voor de diaconie. De diaconale collecte is afwisselend bestemd voor een specifiek doel (de zogeheten doelcollecte) of voor de diaconie in het algemeen. De collectes zijn in het jaar gelijk verdeeld tussen diaconie en kerkrentmeesters. Als de doelcollecte voor de diaconie is, is de andere collecte van de kerkdienst voor de kerkrentmeesters en andersom. De zendingscommissie heeft elk kwartaal een zendingscollecte, die als doelcollecte van de diaconie wordt geteld.

Jaarlijks wordt in ieder geval gecollecteerd voor:

- Werelddiaconaat
- Binnenlands diaconaat
- Hulp in eigen gemeente
- Zending/missionair

De acht werken van barmhartigheid zijn hierbij onze inspiratiebron en projecten van Kerk in Actie en Project 10:27 worden ondersteund.

De diaconie van elke wijkgemeente bepaalt het doel van 3 collectes (de zogeheten projectcollectes) per jaar. In totaal zijn er dus 6 projectcollectes. Deze collectes worden aangevuld met € 1.000.

Zo nodig wordt voor acute noodhulp een extra collecte gehouden. Hierover vindt overleg plaats met de kerkrentmeesters. Daarnaast wordt noodhulp gefinancierd uit de vrije middelen.

Er wordt maximaal één doel per collecte aangewezen.

Beleid met betrekking tot besteding van de middelen

De vrije middelen van de diaconie worden gevormd door de opbrengsten uit het vermogen, vrijwillige bijdragen en collecteopbrengsten. Daarnaast ontvangt de diaconie af en toe opbrengsten uit legaten en nalatenschappen.

Om het vermogen op de langere termijn niet te laten stijgen, wordt jaarlijks gestreefd naar een begrotingstekort, waarmee verkregen middelen uit legaten en nalatenschappen geleidelijk in de tijd worden aangewend voor het verlenen van hulp via activiteiten die binnen de doelstellingen van de diaconie vallen.

Als er gevallen zijn met hulpvragen waar met spoed hulp nodig is, wordt binnen de korte lijnen die er zijn tussen de leden van de diaconie langs de digitale weg overlegd. Over de uitkomst wordt in de eerstvolgende vergadering van het College van Diakenen gerapporteerd.

Activiteiten

Vanuit de vrije middelen worden verschillende activiteiten gefinancierd:

- de hulp in eigen gemeente

- het werk van de Protestantse Vrijwilligers Dienst (PVD) zoals ouderenwerk en de bloemen die vanuit de kerk worden bezorgd bij gemeenteleden die wat extra aandacht kunnen gebruiken
- Noodhulp
- Jaarlijks wordt vastgesteld of er nog vrije middelen te besteden zijn en hiervoor worden door de diakenen doelen aangereikt. Deze doelen liggen in lijn met de aandachtsgebieden van de collectiedoelen.

Financiële verantwoording

Eenmaal per jaar wordt door het College van Diakenen een begroting opgesteld. Deze wordt in de regel besproken in de novembervergadering voorafgaand aan het begrotingsjaar.

De jaarrekening zal in de regel besproken worden in de mei vergadering in het jaar volgend op het verslagjaar.

Zowel de begroting als de jaarrekening worden ook besproken in de vergadering van de Algemene Kerkenraad. Na ondertekening door de voorzitter en scriba van de diaconie en ook door de voorzitter en scriba van de Algemene Kerkenraad worden de begroting en jaarrekening ter goedkeuring aangeboden aan het Classicale Colleges voor de Behandeling van Beheerszaken. De begroting moet uiterlijk op 15 december van het voorliggende jaar worden ingediend. De jaarrekening moet uiterlijk op 15 juni van het opvolgende jaar worden ingediend.